

Як запобігти потраплянню дитини в «групу ризику»

Дитина перебуває під впливом навколишнього середовища увесь час свого існування. Причому це середовище носить не скільки природний, біологічний характер, скільки соціальний, і від цих соціальних параметрів, в тому числі і виховних складається його успішність, або неуспішність у сучасному становленні його, як особистості.

«Групи ризику» – це категорії дітей, чий соціальний стан за тими або іншими ознаками не має стабільності, які практично не можуть поодиноці перебороти труднощі, що виникли в їхньому житті; все це в результаті може призвести до втрати ними соціальної значущості, духовності, морального образу, біологічної загибелі.

До цієї групи відносять такі категорії дітей:

- діти-сироти,
- діти з девіантною поведінкою,
- діти з вадами фізичного та психічного розвитку;
- діти, які зазнали насильства,
- обдаровані діти, які відчувають труднощі в спілкуванні.

Діти набувають «непривабливий» соціальний образ не тому, що вони такими народжуються, а під впливом різних, головним чином, не залежних від них факторів ризику. Серед цих факторів можна виділити наступні основні групи:

- медико-біологічні (стан здоров'я, спадкові і вроджені властивості, порушення в психічному і фізичному розвитку, травми внутрішньоутробного розвитку і т.д.);
- соціально-економічні (матеріальні проблеми сім'ї, несприятливий психологічний клімат у сім'ї, аморальний спосіб життя батьків, непристосованість до життя в суспільстві і т.д.);
- психологічні (неприйняття себе, невротичні реакції, емоційна нестійкість, труднощі спілкування, взаємодії з однолітками і дорослими тощо);
- педагогічні (невідповідність змісту програм освітньої установи та умов навчання дітей їх психофізіологічних особливостей, темпу психічного розвитку та навчання дітей; відсутність інтересу до навчання, закритість для позитивного досвіду, невідповідність образу школяра і т. д.).

Наш час породжує нові сучасні причини появи дітей групи ризику, зокрема:

- погіршення соціально-економічних умов життя. У дітей відбуваються нашарування життєвоважливих проблем: на їх плечі лягають дорослі проблеми (безробіття, невпевненість батьків у завтрашньому дні, нестабільність життя тощо);
- криза переорієнтації. Старі цінності відходять, нові приймаються нелегко, а вакуум – сприятливий ґрунт для розвитку негативного;

- інформаційний бум – цілий потік інформації різного гатунку. Дітям важко зрозуміти, що є правдою, що – ні. Як наслідок – депресія, падіння моральності;
- омолодження сексуальних стосунків, що призводять до зростання венеричних захворювань, дітовбивства;
- тенденція погіршення здоров'я. Часто діти не знають, що таке здоров'я і тому не беруть його. Багато дітей мають тяжку спадковість, родові травми, несприятливі санітарно-побутові умови життя. Причиною погіршення здоров'я може стати екологічне забруднення.

Аби ваша дитина не потрапила в групу ризику, до вашої уваги, пропоную пам'ятку «Правила побудови стилю поведінки з дітьми»

ПРАВИЛА ПОБУДОВИ СТИЛЮ ПОВЕДІНКИ З ДІТЬМИ

З неспокійною дитиною:

- Слід уникати крайнощів: не можна дозволяти дитині робити все, що їй заманеться, але не можна і все забороняти. Чітко виберіть для себе, що можна і чого не можна, і погоджуйте це з усіма членами родини.
- Показуйте дитині приклад своєю поведінкою: стримуйте свої емоції, адже вона наслідує вас.
- Приділяйте дитині достатньо уваги, вона не повинна відчувати себе забутою, але в той же час поясніть дитині, що бувають моменти, коли у вас є інші турботи, вона повинна це зрозуміти й прийняти.
- Пам'ятайте, що істеричні напади найчастіше пов'язані з прагненням привернути до себе увагу або викликати жаль та співчуття. Не треба потурати дитині, не треба змінювати своїх вимог. Коли дитина заспокоїться поясніть їй, чому ви зробили так, а не інакше.

З конфліктною дитиною:

- Слід стримувати прагнення дитини провокувати сварки з іншими. Треба тактовно коригувати недружні погляди або бурмотання з образою собі під ніс.
- Припинивши сварку, не звинувачуйте іншу дитину в її виникненні, захищаючи свою. Прагніть об'єктивно розібратися в причинах, що її спровокували.
- Після конфлікту обговоріть з дитиною причини його виникнення, визначте неправильні дії своєї дитини, які спричинили його. Спробуйте знайти інші можливі способи виходу з конфліктної ситуації.
- Не обговорюйте в присутності дитини проблеми її поведінки. Вона може затвердитися в думці про те, що конфлікти неминучі, продовжуватиме провокувати їх.
- Не завжди слід втручатися у сварки дітей, потрібно надати їм можливість самим порозумітися й навчитися спілкуватися. Проте, якщо під час гри одна з них завжди перемагає, а інша виступає «жертвою», слід перервати таку гру, щоб запобігти формуванню боязкості у переможеного.

Із сором'язливою дитиною:

- Слід розширювати коло знайомств своєї дитини, частіше запрошувати до себе друзів, брати малюка в гості до знайомих людей, запрошувати дітей у гості, розширювати маршрути прогулянок та екскурсій, учити дитину спокійно реагувати на нові місця і людей.
- Не варто постійно турбуватися про дитину, намагатися повністю оберігати її від всіляких небезпек, в основному придуманих вами, не робіть самі все за дитину, не запобігайте будь-яким утрудненням, надайте їй повну свободу діяльності.
- Постійно укріплюйте в дитині упевненість у собі, у власних силах.
- Залучайте дитину до виконання різних доручень, пов'язаних із спілкуванням, створюйте ситуації, в яких сором'язливій дитині довелося б вступати в розмову з «чужим дорослим» (у крамниці, на зупинці, в дитячому парку, кінотеатрі тощо).

Із замкнутою дитиною:

- Слід розширювати коло спілкування дитини, приводити її в нові місця і знайомити з новими людьми.
- Підкреслюючи переваги й корисність спілкування, розкажіть дитині про те, що нового і цікавого ви дізналися, яке задоволення отримали, спілкуючись з тією чи іншою людиною.
- Намагайтеся самі стати для дитини прикладом людини, що ефективно спілкується.
- Якщо попри всі ваші зусилля дитина стає все більш замкнутою і відчуженою, зверніться за консультацією до психолога, який допоможе вам у розв'язанні цієї проблеми.

З агресивною дитиною:

- Слід пам'ятати, що заборона і підвищення голосу – неефективні засоби подолання агресивності. Лише зрозумівши причини агресивної поведінки, можна сподіватися на те, що агресивність дитини буде подолано.
- Надавати дитині особистий приклад позитивної поведінки. Не допускайте проявів гніву або критичних висловів про своїх друзів або колег, будуючи плани «помсти».
- Нехай ваша дитина постійно відчуває, що ви любите, цінуєте і приймаєте її. Не соромтеся зайвий раз приголубити або пожаліти її. Хай вона бачить, що вона потрібна і важлива для вас.